

Jože Smertnik:

Sporazum

Z vseh strani bruha danes ogenj najtežjih kalibrov na jugoslovensko misel, tako da bi skoraj pozabili baviti se z nujnejšimi problemi naše narodne obrambe in odbijati vedno predrznejše izpade naših narodnih protivnikov.

Svoj čas je bilo drugače. Dne 30. maja 1917 je prečital dr. Anton Korošec v dunajskem parlamentu deklaracijo Jugoslovenskega kluba, ki so jo podpisali vsi takratni slovenski in hrvatski poslanci. V njej je bila izražena zahteva, da se na podlagi »narodnega načela in hrvatskega državnega prava zedinijo vse zemlje monarhije, v katerih žive Slovenci, Hrvati in Srbi, v samostojno, vsakega gospodstva tujih narodov svobodno in na demokratični podlagi osnovano državno telo pod žezlom habsburškolorenske dinastije« ter izjava, da se bodo vsi člani tega kluba »zavzemali z vso močjo za uresničenje te zahteve svojega jednega in istega naroda«.

Dne 19. oktobra 1918 je narodni svet Slovencev, Hrvatov in Srbov v Zagrebu pod predsedstvom dr. Antona Korošca, dr. Ante Pavelića in Svetozarja Pribičevića podal svojo magno charto ter postavil v prvi točki zahtevo po »**ujedinjenju celokupnega našega naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov** na vsem njegovem etnografskem ozemlju brez ozira na katerekoli pokrajinske ali državne meje v jedno edinstveno, popolnoma suvereno državo«. Ta deklaracija zaključuje: »Narodni svet poziva celokupni naš narod jedne krvi in jednega jezika, jedne duše in jednega srca, da zastavi za uresničenje teh zahtev in načel svoje sile z ono udanostjo in ono požrtvovalnostjo, ki jih zahteva ta usodni čas. Združimo se vsled tega vsi v jedno veliko, nezlomljivo narodno kolo, ki ima pred očmi samo veliki ideal ujedinjenja, svobode in neodvisnosti naroda, da se tako pokažemo dostojne velikega časa, v katerem živimo in velikih nalog, ki smo jih prevzeli na sebe.«

To so zgodovinska dejstva, ki se danes sploh več ne upoštevajo, ki smo jih pa takrat razglašali pred vsem svetom. In le kot del etniško enotnega jugoslovenskega naroda, le kot del naroda, ki je ene krvi in enega jezika, smo mogli Slovenci in Hrvati zahtevati za sebe pravico samoodločbe. V Versaillesu smo Slovenci in Hrvati z mednarodnim aktom, z mirovno pogodbo dosegli svojo

narodno svobodo kot del jugoslovenskega naroda in samo kot del jugoslovenskega naroda si jo bomo tudi ohranili.

Celokupno naše notranjepolitično življenje je prehajalo polagoma v smeri in tere, ki naj bi bili že davno definitivno odpravljeni in za vedno onemogočeni vsled težkih izkušenj izpred 6. januarja 1929, in prehaja sedaj v neko zaključno fazo, ki stoji pred vsakim iskrenim jugoslovenskim državljanom kot grozeča sfinga, ki krije v sebi neznane opasnosti. Kako, zakaj, o tem je težko pisati danes, brez dvoma bo moral pisec zgodovine našega notranjepolitičnega razvoja ugotoviti, da sta se nahajala narod in država tudi še leta 1939. v otroški dobi svojega življenja in sredi najbolj brezumnega trošenja umskih in materijelnih sil, sredi največje mednarodne napetosti, ki vsebuje za vse male narode življenjsko opasnost, v času, ko se pred našimi očmi zaključuje tragedija slovanske nesloge naših severnih bratov. Težke zagate, v kateri se nahajamo, se zavedajo prav vsi. Ne le oni, ki so bili v njo vrženi proti lastni volji in brez lastne krivde, marveč tudi oni, ki so stali narodu in državi na čelu skozi vso dobo ujedinjenja pa do danes.

Pri nas se pogosto zamenjata pojma unitarizem in centralizem na ta način, da se pojem unitarizem razumeva za centralizem in se tako pripisuje unitaristični misli (en kralj, ena država, en narod) centralistični ustroj države in vsled tega tudi izvor vseh obstoječih nezadovoljnosti. Vedeti nam je treba, da notranja uređitev države nima nič skupnega z unitarizmom in da je država notranje lahko tako urejena in mora biti tako urejena, da bodo v njej enakopravni in zadovoljni vsi Slovenci, Hrvati in Srbi, torej vsi Jugosloveni, seveda mora notranja uredba države biti taka, da pospešuje narodno in državno brambnost, njen kulturni in gospodarski razvoj, nikakor pa ne taka, da bi jo kakorkoli v tem ovirala in omejevala.

Sokoli smo nepolitična organizacija, namenjena vsemu jugoslovenskemu narodu. Toda smo živi deli narodnega telesa, zato se vsi pojavi v našem narodnem življenju odražajo v nas samih. Stojeci zunaj vseh političnih strank, svobodni in izven vplivov struj in tendenc, vidimo v meščanskem naprednjaštvu, strankarskem kmetijstvu, političnem katolištvu, marksizmu in fašizmu le notranja politična, socialna, ekonomska in kulturna trenja v življenju naroda, zato pa zahtevamo od njih, da priznajo: da obstoji nad njimi še neka višja sila, absolutnejša, po odmirajočih in na novo se rodečih generacijah večno živa vrednota, t. j. jugoslovenski narod Srbov, Hrvatov in Slovencev, iz katerega so izšla in zaradi katerega obstojijo, ne pa narobe. Naj torej ubirajo še tako ločena pota, njih cilj mora biti na koncu vseh koncev vedno isti: služiti narodu in državi ter delovati na to, da se dosežejo in uresničijo njegovi najvišji ideali. Na koncu vseh koncev bo privedel prej ali slej razvoj našega narodnega ujedinjenja vse današnje in jutrišnje

protivnike »v nezlomljivo narodno kolo, ki ima pred očmi samo veliki ideal ujedinjenja, svobode in neodvisnosti naroda«, kakor so leta 1918. zahtevali dr. Korošec, Pavelić in Pribičević od vseh nas. V tem nas potrjuje tudi zgodovina narodnega ujedinjenja Italije in drugih narodov. Proces narodnega ujedinjenja se more razvijati samo naprej, ne pa nazaj — v atomiziranje narodove celote, kateri bi sledila podobna usoda, kakršna je zadela naše severne brate.

Ako je temu tako, potem bo sporazum glede notranje ureditve države po prebitih težkočah in po dvajsetletnih, drago plačanih izkušnjah srečno rešen v blagor vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov, torej vseh Jugoslovenov, in ga bomo iskreno pozdravili tudi mi Sokoli, akoravno se zavedamo, da ni izključeno, da bi mogoče prišlo v nekaterih delih države za prehodno dobo ravno sokolstvo v težak položaj.

Ako je temu tako, bodo jugoslovenski Sokoli vedno in povsod z vso svojo silo iskreno sodelovali pri vsakem narodno obrambnem poslu z vsemi drugimi organizacijami, ne oziraje se na njih pripadništvo k temu ali onemu svetovnemu nazoru, k tej ali oni politični skupini, da z vsemi narodovimi silami skupno in složno očuvajo neokrnjeno svojo domovino, lepo našo Jugoslavijo.

Ako pa temu ni tako in bi še danes v teh resnih časih kdo postavljaj strankarske ali plemenske interese nad splošne in državne in bi kot posledica tega morali tudi Jugosloveni prebroditi pot novih narodnih ponižanj in trpljenja, bi mi Sokoli kljub vsemu vztrajali in ostali zvesti jugoslovenski narodni misli in se borili za njo do njene popolne zmage.

Sokolski junak br. Malgaj

Letos, dne 6. maja popoldne je poteklo dvajset let od trenutka, ko je po junaških bojih za veličino naše države žrtvoval svoje mlado življenje naš sokolski brat Franjo Malgaj.

Brat Malgaj se je rodil 20. novembra 1894 v Št. Juriju ob južni želez., kot sin železniškega čuvaja. Nadarjen kot je bil, je šel študirat na gimnazijo v Celje. Že kot mlad študent se je pogumno udeleževal v takratnih borbah za naše narodnostne pravice. Telovalil je pri Celjskem Sokolu. Že leta 1914. je moral kot avstrijski vojak v vojno. V družbi maloštevilnih narodnjakov je že takrat sklenil, da bo ob primernem času pomagal zasesti našo Koroško. Nastopal je kljub nevarnostim tako samozavestno, da je vzbudil pri sovražnikih veliko pozornost, v naših slovenskih domačinih pa pogum in občudovanje. Že v noči od 5. na 6. novembra je bil s 40 mož broječo četico dobrovoljcev, na Koroških tleh. Z neverjetno naglico je razorožil nemške 'Bürgerwehr' in ustanovil narodne straže v Guštanju, Prevaljah, Črni, Mežici, Pliberku in Velikovcu. Njegova

četica 40 mož je bila nadštevilnemu sovražniku, kljub slabi oborožitvi trd oreh. Malgaj je znal svojim vojakom vlti moralnih sil. Žal, je to mlado, junaško življenje prezgodaj končala granata.

Ako še danes, po dvajsetih letih prideš k temu ali onemu borcu iz Malgajeve čete, pa naj je to delavec, kmet ali uradnik in mu omeniš Malgaja, se mu bodo zaiskrile oči in povedal ti bo o njem nekaj tehtnih značilnosti. Nič ne vedo slabega o njem, le dobre in častne spomine imajo in težko jim je pokazati pravo sliko človeka, ki je obenem strogi poveljnik in iskren tovariš, veliki junak in istočasno izvrsten narodni politik.

Mnogo vrlin mu je bilo prirojenih, mnogo privzgojenih, saj je bil br. Malgaj vedno ponosen

na to, da je bil Sokol. Iskreno vojno tovarištvo z vsakim podrejenim mu vojakom, je bilo utemeljeno v sokolskem bratstvu, vse ostalo pa v sokolskem geslu: »V srcu odločnost, v pesti sila, v mislih domovina.«

Da, bratje, približajmo se danes ob dvajsetletnici svobodne Jugoslavije veličini in značaju br. Malgaja.

D. M.:

Približaj se najvišji Resnici in Pravici!

Dragi brat Lojze!

Tvoje pismo me je prav razveselilo. Vidim, da ste močno zavihali rokave in prav rad vas bom obiskal, ko boste otvorili svoj dom — plod vaših izrednih naporov in žrtev, ki jih zmore le pravo sokolsko navdušenje. Kot rečeno, sem bil Tvojega pisma zelo vesel. Le eno me žalosti: Vaš plemeniti polet je našel sovražnike prav tam, kjer bi sovraštva ne smelo biti. Praviš, da niste dali vi nikakega povoda za spotikanje in kritiko, pa so Vas vendarle napadli. Bratje so začudeni in osupli in boli jih krivični očitek, da so brezverski. Razumem te njihove občutke. Posebno brat Grčar je razdvojen, praviš. Gotovo občuti on to obtožbo huje kot ostali. Star in

preizkušen možak je. Odkar pomni je bil vzgleden vernik in ko je spoznal sokolstvo, se je tudi tega oklenil z vso ljubeznijo. V svoji pošteni duši ni videl nasprotstva med vero in sokolstvom in gotovo ga ne vidi niti danes. Nabiral je za nove zvonove in ko so ti zadoneli, je šel in nabiral še za Sokolski dom. Pa pravi, da so za zvonove dali največ tisti, ki so dali največ tudi za Sokolski dom. Sedaj pa mu ne gre v sivo glavo, zakaj naj bi bilo zbiranje za Sokolski dom — greh.

Vsekakor se moreš potruditi, dragi brat, da pojasniš bratom in sestram stališče sokolstva napram veri. Predvsem pa pojasni, da ne gre in ni pravilno izjav ali dejanj posameznikov pripisovati celi organizaciji. Sokolstvo predstavlja že ogromno armado in gotovo nismo vsi v njej neoporečni, četudi skušamo vzgajati in izbirati svoje pripadnike. Kakor bi bilo smešno in krivično karkoli očitati Cerkvi zaradi zločinov njenega nevrednega pripadnika, prav tako je neupravičeno in krivično napadati sokolstvo zaradi neprimernih izjav in dejanj posameznih njegovih pripadnikov. Za ocenjevanje kake veroizpovedi je edino merodajen etični nauk, ki je vsebovan v nabožnih knjigah in odločbah izdanih od odgovornih cerkvenih krogov. Isto velja seveda za sokolstvo. Tudi odnos sokolstva do vere je treba ocenjevati edino po stališču izraženem v izjavah odgovornih sokolskih činiteljev.

Na prvi redni glavni skupščini Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, ki je bila 29. marca 1931 je bila sprejeta resolucija, s katero je bilo pojasnjeno stališče sokolstva do vseh vprašanj javnega in zasebnega življenja. Ta resolucija je objavljena v knjigi »Pota in cilji« in tu čitamo na 21. strani sledeče:

„Sokolstvo kot ideja svobode priznava tudi svobodo prepričanja in mišljenja vsakega poedinca. Od svojega članstva zahteva, da spoštuje vsako odkritosrčno in iskreno prepričanje in mišljenje drugih in da pri tem čuva nad čistostjo sokolske ideologije.

Sokolstvo še posebno spoštuje vsako versko prepričanje in versko čutenje, ker smatra, da je vera najsvetejši del notranjega življenja vsakega poedinca. In ta bistveni del človeškega svetovnega nazora Sokolstvo ceni in spoštuje. Zaradi tega je Sokolstvo enako dolžno, da spoštuje tudi javno izražanje vsakega verskega prepričanja in čutenja. Vsak pripadnik sokolske organizacije more svobodno izvrševati zapovedi in predpise svoje vere in cerkve.

To ni samo naša formalna izjava, temveč ima to svojo globoko korenino v našem notranjem življenju, ki mora biti prežeto s sokolskimi vrlinami lepote, dobrote in resnice, kar se mora povsod in vedno pri vsakem poedincu javno pokazati iz same njegove duše.

V smislu sokolske ideje in sokolskih nauk mora biti vsak pripadnik sokolske organizacije borec za resnico in pravico, za vse, kar je dobro in lepo. Vsak naš pripadnik naj stremi za tem,

da se čim bolj približa najvišji — absolutni — Resnici in Pravici, Dobroti in Lepoti. V namen, da doseže ta idealni cilj ima vsakdo na razpolago tudi sredstva, ki mu jih nudi njegova vera.“

Kje najdeš v teh besedah kaj brezverskega ali celo protiverškega? Mislím, da bi mogel potrditi in podpisati te besede brez pridržka vsak duhovnik katerekoli izpovedi. Pa žal ni tako. Sicer moram ugotoviti, da so mnoge Cerkve, katerim pripadamo Slovani, naklonjene sokolstvu, medtem ko čujemo iz drugih vrst neprestane napade. Značilno je, da so na Češkem v najtežjih dneh, ki jih češki narod preživlja, postali nasprotniki sokolstva zopet glasnejši in so zopet očitali sokolstvu brezverstvo in protiverstvo. V odgovor na te napade je v letošnjem januarju bratska COS izdala izjavo, v kateri pravi med drugim:

»V sklepkih VII. velikega zбора sokolstva, je izrečno naglašeno, da morajo člani sokolskih društev smatrati za svojo dolžnost, da zvesti idealom resnice, ljubezni in npravnosti premišljajo o veri, o svetovnem nazoru in o svojih moralnih naporih in naj na osnovi uspehov teh premišljevanj dosledno žive vse svoje življenje. Prav tako je izrečno rečeno v sokolskih resolucijah, da zavrača sokolstvo vsako nestvarno ali netaktno versko in protiversko agitacijo, zavrača nepoštenost v verskih vprašanjih, oziroma njeno odobravanje in posebno še odklanja indiferentnost v npravnstarih vprašanjih. V praksi ni poznani niti en sam primer, da bi COS ali kate-rakoli sokolska župa ali društvo postopalo proti komurkoli zaradi verskih vzrokov. Verska strpnost je torej ena izmed lastnosti, ki se jih v sokolstvu dejansko vzgaja in neguje. Za trajanja vseh 75 let sokolske misli ni znan niti en sam primer protiverskega nastopanja sokolstva.«

Tako sem Ti navedel oficielno stališče jugoslovenskega sokolstva in najnovejšo izjavo o tem vprašanju bratskega češkega sokolstva. Mislím, da bo to za enkrat dovolj. Seveda sem pripravljen, kot vedno, priskočiti Ti na pomoč, če Ti bom mogel s čim ustreči.

Iskren Zdravo!

Tvoj brat Danilo.

Nebroj je narodov, ki so stoletja živeli v sovražnih jim državah, pod nasiljem. Trpeli so, životarili, bolehalí. Pa vendar so ostali živi. Države so se zrušile nad njimi, okovi so se jim zdrobili, nasilje je utonilo v krvi... Toda drobci narodov, ki žive pod tujimi strehami, so človeštvu najnevarnejši. Abotno je pričakovati, da bodo utonili v državnem narodu, ki jih je potegnil pod svojo streho. Nespametno je vsiljevati jim miselnost, ki jim je tuja... —

(Dr. Milan Vidmar: Moj pogled na svet).

* * *

Pokrajinski zlet v Ljubljani se ne bo vršil.

Franjo Modrijan:

Tebi kralji!

(Ob odkritju spomenika blagopokojnemu Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Trbovljah)

*Tebi, mučenik,
Tebi, kralj, poklanja
črnih polj dolina
ta svoj skromni dar:
bronast spomenik,
prošlih dni pomnik!
Bodi nam oltar,
kjer se vdano klanja
zvestih src družina
Tebi, naš vodnik!*

*Dal si svojo kri,
da bo seme vzklilo,
kvišku svet pognalo,
srečnih dni vladar!
Mi smo Tvoji vsi,
vsi do zadnjih dni,
dobri gospodar!
Cveta je obilo,
da sadu bo dalo,
svobode, moči!*

*Vsi prisegamo
tu pred Tabo zbrani
k tužnemu spominu
na usodni strel:
Budno čuvamo
Jugoslavijo.
Strel je plamen vnel,
da smo srčno vdani
Velikemu Sinu
in ostanemo!*

Sokolsko društvo Trbovlje je v zaobljubo za sokolsko Petrovo petletnico postavilo tudi odkritje spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. To svojo zaobljubo bo izpolnilo v okviru proslave svoje tridesetletnice 18. junija t. l. To ne bo le pomemben praznik naše edinice v črnem revirju, temveč prisrčna domoljubna manifestacija naše velike sokolske družine.

Orožje lahko kupimo, narod se more v kratkem času prilično izvežbati, lahko ga tudi navdušimo, a telesnih borbenih svojstev mu ne moremo dati na hitro roko, ker more le dolgoletno delo roditi odlične uspehe. — Tyrš.

30 let sokolskega dela v Trbovljah

Krvavi zublji 20. IX. 1908 v Ljubljani so rodili strnjen, elementaren protest pri narodno zavednih Trboveljčanih. Kronist onega časa poroča: »Porodila se je v nas vroča želja vzbuditi pri naših soobčanih narodno zavest, jo okrepiti in vzgojiti do popolnosti. V tem stremljenju smo uvideli potrebo ustanovitve Trboveljskega Sokola.« Kri je zalila in namočila zemljo, v katero je bilo položeno 28. II. 1909 prvo zrnje. To zrnje se je razraslo v mogočno drevo, ki meče svojo senco preko mnogih veselih in žalostnih dni našega kraja. Dinamika življenja delavskih krajev je precej drugačna od one mestnih ali kmečkih predelov. To je značilnost in posebnost Trboveljskega Sokola, saj je preživel v zadnjih 30 letih ogromno vzponov in padcev.

V začetku, razen močnega hotenja za ustvarjanjem, ki bi rado uresničilo vse lepe misli naenkrat, ni bilo mnogo. Sokol je užival gostoljubje pri Forteju na Vodah vse do zgraditve novega Sokolskega doma l. 1925., t. j. dobro polovico preteklih 30 let. Iz predvojne dobe je važen mejnik in obenem vidni simbol intenzivnega dela razvitje društvenega prapora 4. VIII. 1912. Prireditvev je bila združena z župnim zletom v Trbovljah ter so bili za to priliko izdani posebni znaki iz pločevine. Bila je to manifestacija za narodno stvar v večjem stilu, da ne rečem kar mala Jugoslavija, saj so bili poleg Slovencev zastopani tudi br. Hrvati in br. Srbi kot gosti. Za društvo samo je bil to važen mejnik, ker moremo od tedaj dalje zabeležiti še večjo aktivnost. Osnovel se je prvi stavbni odbor, ki se je potem obnavljal, dokler ni prišlo društvo do svojega doma.

V grozečem zatišju pred svetovno vojno je pritisk s strani oblasti nekoliko popustil, a le začasno, dokler ni s podvojeno silo pritisnil na vse, kar je le količkaj dišalo po svobodoljubnosti. Sokol se je preselil s svojim inventarjem iz dvorane pod kozolec pri Forteju, od tu pa po zaslugi bratov, ki so razumeli položaj kljub zaklenjenim ustam, na Goropevškov skedenj. Tu je čakal boljših časov, ki so morali priti. Legalno Sokol ni smel obstojati, premoženje je bilo zaplenjeno, a na srečo še pravi čas dobro spravljeno, zato pa je delal ilegalno. Prapor je sicer počival v omari pri br. Goropevšku, a člani so se razšli križem po strelskih jarkih in nosili v srcu zavest, da ima vsaka krivica svoj konec. Oni, ki so ostali doma, so trpeli preganjanje zaradi srbo- in rusofilstva. Marsikomu se je posrečilo po posredovanju br. dr. J. Dimnika rešiti vsaj goli obstanek. Zato je razumljiva naša žalost l. 1928., ko nas je zapustil za vedno. Njegov pogreb je bil lepa žalna svečanost,

ki gre človeku do srca. Kronist onega časa ga je označil z besedami: »Bil je naš dobrotnik in Sokol brez primere.«

Med vojno 8. IV. 1918 je umrl tudi naš prvi starešina brat Anton Počivavšek.

Že majska deklaracija l. 1917. je prinesla nov svež duh med narod. Seme, svoj čas izročeno vetru, je našlo ugodna tla in pričelo poganjati. Avstrija se je bližala svojemu razpadu z naglico, ki je mnogi niso. Že 29. X. 1918 je bil v Fortejevi dvorani sestanek članstva in bratje izvoljeni v odbor pred štirimi leti so ponovno

Razvitje prapora Sokolskega društva Trbovlje v avgustu 1912.

zavzeli položaje. Društvo se je udeležilo narodnih manifestacij trboveljskega prebivalstva kot aktiven faktor. Med drugimi so govorili množicam tudi Sokoli. Deputacija v krojih se je s praporom udeležila enakih manifestacij v Celju 6. XI. 1918. Ni bilo mnogo govorenja o potrebi skupnega nastopa; prišel je spontano in rodil je uspeh.

V novih prilikah se je delo stavbnega odseka obnovilo. Pričele so krožiti nabiralne pole; našle so se sestre in bratje, ki tudi v veselju niso pozabili, da so Sokoli. Dolgo bi še čakali na to, da bi dobil Trboveljski Sokol svoj dom, ko bi ne bilo mecenov, kot je br. France Dežman, trgovec na Vodah. Njemu se imamo zahvaliti, da se zbiramo v sokolski trdnjavi, ki je naša last. Podaril je Sokolu popolnoma brezplačno lepo parcelo ob glavni cesti skozi Trbovlje. S tem činom si je pridobil simpatije nas vseh, obenem pa je pokazal, kako izgleda delo Sokola, ki malo govori in mnogo dela. Na-

daljnje delo je opravil marljivi stavbni odbor s takratnim starešino br. Sušnikom in v l. 1926. smo se že selili v naše gnezdo.

Delo v telovadnici je oživel. Domači nastop l. 1921. je bil združen z naraščajskim zletom okrožja. Predavanja se pri vzgoji članstva niso izkazala kot dobra. Po poročilih br. prosvetarjev so boljše uspela predavanja kombinirana z ostalim programom. Temu namenu naj bi med drugim služil novi kino, ki je 4. IV. 1926 pričel z rednimi predstavami v novem domu. Dvorana je bila s tem preobremenjena. Zanimariti se je moralo ostalo delo, t. j. telovadba, drama i. dr., zato se je kino opustil.

Rodil pa je eno dobro, ustanovil se je godbeni odsek, ki je igral pri predstavah. Nabavil si je iz lastnih sredstev pianino, zalogo not in mnogo pripomogel k boljšemu posetu kino-predstav. Po likvidaciji kina je sodeloval pri prireditvah Sokola in ostalih društev v dolini. L. 1933. je za ta odsek pomembno, ker si je nabavil instrumente za godbo na pihala. Odsek se je tako spopolnil, da naše društvo vsekdar častno zastopa.

Sokolsko gledališče, ki se tako naziva od l. 1924. dalje, je staro kot društvo samo, da, celo njegov predhodnik je bilo s predstavo »Legijonarjev«. Vzgojilo si je igralsko družino, ki je kos komadom iz repertoarja poklicnih gledališč in predstavlja prav posebno grupo.

Delo pri društvu se je tako razbohotilo, da je bila specializacija nujnost. Že v novembru 1922 je pričela z delom na novo preurejena knjižnica. Še leto preje so pričeli s telovadbo tudi ženski oddelki. Vsakoletni javni nastop in akademija sta bili dve prvorazredni prireditvi za Trbovlje. 20-letni načelnik br. Kužnik je ponavljal leto za letom: »Vzgapajmo sebi«, a v delavskem kraju to vselej ni izvedljivo. Vzgapali smo, mnogo žrtvovali, a ne sme nas strašiti, če uspehi niso kot smo jih želeli.

Vsled zidave doma se je društvo nahajalo v l. 1927. in 1928. v težkih gmotnih stiskah. Zopet so se našli bratje in sestre, ki so s podpisovanjem brezobrestnega posojila rešili naš dom.

Nova faza v razvoju prične z l. 1929. Dvajsetletnica društva je potekla v pripravah na župni zlet v Trbovljah, ki je bil osrednja prireditev tega leta. Pričelo se je s sistematičnim, dobro organiziranim delom za bodočnost. Prosvetna šola, po kateri se je že dolgo čutila potreba, se je uvedla. Število članstva je raslo v povečanem tempu. Pričela se je preurejati knjižnica, vrste telovadcev so se strnile, zlasti najmlajših. Ves razvoj pa je bil prehiter, ker za vzgojo tolikega števila pripadnikov društvo ni imelo dovolj v njih samih ideološko zgrajenih borcev, ki bi to armado vodili. Priznanje ni znak resignacije, nasprotno, je izraz iskrenih stremljenj za kulturno poslanstvo Trboveljskega Sokola.

Približali smo se srebrnemu jubileju, ki je dosegel svoj višek ob mladinskih dneh 19., 20. in 21. V. 1934 z razvitjem naraščajškega

prapora. V okviru telovadnega odseka so se osnovali smučarski, plavalni, jezdni in strelski odsek. S svojim pozitivnim delom so prikazali življenjsko silo našega društva. 25 let staro drevo je pognalo nove mladike, a zdi se, da zemlja ne daje dovolj sokov za njih hrano, ker zamirajo in se vračajo k izhodišču.

V splošno veselje jubilejnega leta so žalostno zapeli zvonovi. Preko doline je šnila temna senca — smrt blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Mnogo iskrenih solza je bilo prelitih za Njim, ki mu nameravamo ob 30-letnici društva postaviti spomenik pri našem domu, da nam bo vedno v spominu ideal, za katerega je žrtvoval svoje življenje.

V novih razmerah se je posebno skrb posvetilo vzgoji mladine. Leta 1932. si je društvo nabavilo lutkovni oder, ki je prirejal predstave za mladino. Predstave so bile del programa mladinskih popoldnevov. Delo zahteva celega človeka in je škoda, da se je opustilo. Mladinski prosvetni odbor je storil v tem pogledu mnogo. Leta 1936. je obstojal celo mladinski pevski zbor, ki je trikrat nastopil. Tudi v bodoče ne smemo zanemariti vzgoje mladine. Mladina je bodočnost, ona bo nosilec idej, ki so si jih pred 30 leti zastavili bratje - ustanovniki društva.

Bo.:

Bolgarski Junak

Sojuz na blgarskite gimnastičeske družestvata Junak, ki mu stoji na čelu starosta br. Raško Atanasov, bo proslavil letos v juliju v Sofiji 40-letnico svojega obstoja.

Bolgarski Junak se je rodil približno v istem času kot Praški Sokol na Češkem. Temeljna načela junaških društev so ista kot sokolska. Dvig-niti moč bolgarskega in s tem slovanskega rodu, napraviti ga nepremagljivega, telesno in duševno zdravega, to je junaški in sokolski cilj.

Ideja južnoslovan-

ske skupnosti ima v bratih Junakih svojega najmočnejšega zagovornika in boreca. Junaštvo dviga med bolgarskim narodom samozavest in vero v slovansko vstajenje.

Od leta 1934. smo z brati Junaki povezani v Savezu Slovanskega sokolstva in hodimo skupno pot, ki vodi k stopitvi naših narodov. V juliju bo pokazala Sofia, kakor je pokazala že pred štirimi leti o priliki VIII. junaškega zбора svoj odkrit slovanski značaj in srce. Pokazala bo svojo gostoljubnost; dala nam bo slutiti moč in toplino vseslovanske skupnosti.

Zgodovinski razvoj, zlasti v zadnjem času potrjuje pravilnost ideoloških osnov sokolstva in junaštva. To dejstvo nam mora vlitii podvojeno energijo in vero, da čimprej ustvarimo naš ideal, ki bi že danes, ako bi bil tu, vodil učiteljici Zgodovini roko pri pisanju svetovne kronike.

Bratje, sestre, Sofia vabi... Odzovite se v čim večjem številu njenemu klicu!

M. Mahkota:

Pa zakaj?

Nekam živo, pa resno je postalo vse v naših telovadnicah. Pa zakaj?

Br. načelnik je izdal okrožnico vsem telovadečim, poziva jih za 8. uro vse v telovadnico. »Časi so resni, mnogo pričakuje sokolstvo in domovina od Vas, bratje!« je končal poziv...

Odziv je bil velik, vsi, prav vsi so bili točni, še nekaj starejših pripadnikov je prišlo ob 8. uri zvečer. Kratko navodilo: »Zasedite v patrolah po trije in trije griče v okolici. Ob 9. in 10. uri prižgi vsak vodja električno lučko. »Časi so resni..., napred marš...!«

*

Nemo so odšli na svoja mesta, kot lisice so se plazili po goščavah... 9. ura... »Dolgo, kratko, dolgo«, se vžge lučka. In glej! Z vseh bližnjih holmov: od Mrzlice, Matce pa Kuma, Kamele in Kavke se odzovejo lučke... »Dolgo, kratko, dolgo«, kot bi jih vžigala ena misel, eno srce. In nihče ni vprašal: »Pa zakaj?«

*

8. ura, vsa polna je telovadnica. Brat načelnik razkazuje puško. Resni so obrazi tistih, ki so jo že nosili. Oči se iskre tistim, ki jo bodo nosili, kmalu, kmalu... Nihče ne vpraša: »Pa zakaj?«

*

Nedelja... Vse polno je telovadišče... Kroglo mečejo za tekmo... (Ne, le natančno poglej!) Leseno jajce mečejo... »Bombo, ročno bombo.« Nihče ni vprašal: »Pa zakaj?«

*

Trava je že skoro porasla društveno strelišče. A naši mladci ga zopet trebijo. »V nedeljo pride brat poročnik iz Celja«, je dejal načelnik. Vsi, prav vsi so zbrani. Pokalo je vse dopoldne ter odmevalo ob gorah »gađanje« naših bratov. »Dobri strelci«, je dejal br. poročnik, ko se je poslovil in obljubil, da še pride med nje...

*

Nihče ni vprašal: »Pa zakaj?« Vsi so razumeli načelnikovo okrožnico onega dne. »Časi so resni, mnogo pričakuje sokolstvo in domovina od nas!

Četrty Sokolski dom na Slovenskem

Delo v letu 1890. ustanovljenega »Telovadnega društva Sokol v Zagorju ob Savi« se je moglo vršiti le v privatnih stanovanjih, pod kozolcem br. Pavla Weinbergerja in v raznih vsem dostopnih lokalih. Ker je bila uspešna smotrena telovadba pod kozolcem skoro nemogoča in omejena le na poletne mesece, je starosta brat Medved sezidal na lastne stroške majhno telovadnico ob cesti Zagorje—Kotredež, kjer so telovadci še marljiveje telovadili in pričeli tudi s telovadbo članic.

Sokolski
dom
v Zagorju
ob Savi

Sistematično gojena telovadba je vedno bolj napredovala, toda zaradi čim večjega ostalega društvenega delovanja, se je čutila potreba lastnega večjega krova, pod katerim bi bil mogoč čim večji razmah in čim hitreje napredovanje. Prvi sestanek, na katerem so se posvetovali o postavitvi lastnega doma, je bil sredi leta 1897. Zbrani so bili bratje Firm, Jerin, Weinberger Fr. in Ferdo Poljšak, ki je bil to leto izvoljen za tajnika društva. Začeli so zbirati prispevke za sklad »Sokolski dom«. Pri eni poznejših sej je bil izvoljen stavbni odsek za postavitev »Narodnega doma« s predsednikom

Pavlom Weinbergerjem na čelu. Decembra meseca se je odsek osamosvojil in izdelal tudi pravila, katera je potrdila oblast 20. maja 1900. Nenadoma pa so bili v društvu od sokolstvu nenaklonjenih vsiljeni prepiri, ki bi ga tirali v pogubo, da se niso z vso silo zavzeli za obstoj kremeniti sokolski značaji in ga spravili zopet na prejšnjo višino. Toda zgradba Sokolskega doma je ostala le ideja in želja celokupnega članstva. Šele 28. januarja 1906 je občni zbor votiral vsoto 200 kron za zgradbo »Sokolskega doma« in opustil namero graditi »Narodni dom«. V dveh letih je fond narasel na 4500 kron. Na izrednem občnem zboru 19. oktobra 1908 je bil izvoljen nov gradbeni odsek 12 članov s predsednikom Ferdom Poljšakom na čelu, ki je predložil tudi že načrt doma. »Posojilnica v Zagorju« je darovala veliko stavbišče in precej prostora za letno telovadišče, neimenovani dobrotnik 2000 K, starosta br. dr. Tomo Zarnik 300 kron, kumica prapora sestra Marija Medvedova 300 K in brat Ivan Müller 4000 komadov opeke. 26. aprila 1909 so začeli kopati temelj za zgradbo. Zidarska dela je prevzel zidarski mojster A. Zaje iz Renč pri Gorici, tesarska dela pa gospod Flere. 12. junij 1909 je bil najvažnejši zgodovinski dan Zagorskega Sokola — svečano je bil vzdian temeljni kamen. Ponosna stavba se je začela dvigati in bila že jeseni pod streho ter urejena v toliko, da so telovadili že v novem poslopju 29. avgusta 1909 je priredilo društvo javni nastop prvič pod svojo streho.

Naslednje leto (1910) je bil dom tudi v notranjosti popolnoma urejen. Slavnostna otvoritev 4. Sokolskega doma na Slovenskem se je vršila 17. julija 1910. S prvimi jutranjimi vlaki došle goste je pred občinsko hišo pozdravil takratni župan br. Franc Weinberger kot Sokol. Po obhodu je pred domom br. Ferdo Poljšak slavnostno izročil ključke starosti br. dr. Zarniku in s tem predal ponosno stavbo društvenemu odboru.

Naraščajnik br. Ivan Cilenšek

V torek, dne 18. marca je umrl v slovenjegraški bolnici dijak 5. razreda držav. realne gimnazije v Celju br. Ivan Cilenšek iz Braslovč. Pokojni je bil zvest in agilen član naraščajskega oddelka Sokolskega društva v Braslovčah. Br. Ivana bomo ohranili v najlepšem spominu.

*

V zgodnji pomladi je ugasnilo Tvoje mlado, nežno življenje. Legel si v grob v dobi aktivnosti in lepih načrtov. Kratka je bila

Tvoja življenjska pot, načrtana v duhu vzvišenih naukov nesmrtnega Tyrša, po kateri si hodil z vso doslednostjo.

V Braslovčah, sredi lepe zelene Savinjski doline Ti je tekla zibelka. Tu si preživel svoja otroška leta. Pristopil si k sokolski deci, v dijaških letih pa k sokolskemu naraščaju v Braslovčah in Celju. Ves prosti čas si prebil, če si le mogel, v telovadnici med brati, ki si jih navduševal s svojo delavnostjo. Ni minila sobota in nedelja, ko si prišel iz Celja domov, da se ne bi zglasil v našem Sokolskem domu, kjer smo te vedno z veseljem sprejeli. Večkrat si nam pokazal to ali ono vajo. Živo se Te spominjamo, kako strumno si stal v vrstah mladih in čilih naraščajnikov. Tvoje srce ni poznalo sovraštva, ker je bilo polno iskrenosti in plemenitosti. Vedno smo videli v Tebi vzornika in pravega človeka.

Okrutna bolezen Te je za kratko dobo priklenila na posteljo. Odšel si iskat zdravja v Topolščico, kamor smo Te hodili obiskovat.

V velikem tednu si prišel domov. Bil si poln veselja in si se živo zanimal za delo v naši telovadnici. Dejali smo si: Naš Ivan se bo še vrnil v naše vrste! Toda usoda je hotela drugače.

Težka žalost je legla v naša srca, ko smo zvedeli, da je prenehalo biti Tvoje zlato srce in je za vedno ugasnil sij Tvojih bistrih in ponosnih oči. Že kot naraščajnik si se pokazal kot pravi Sokol. Bil si nam in nam ostaneš svetel vzor.

Počivaj v miru, brat Ivan, mi Te ne bomo nikoli pozabili!

TEHNICNI DEL

Tabele za tekmovanje članov in naraščaja v prostih panogah

Tek čez prepone: Člani višji oddelek na progi 110 m, višina prepon 91.4 cm; skupaj 10 prepon.

sek	točk	sek	točk	sek	točk	sek	točk	sek	točk
26.-	0.1								
25.9	0.2	24.5	1.6	23.1	3.2	21.7	5.3	20.3	7.7
25.8	0.3	24.4	1.7	23.-	3.3	21.6	5.4	20.2	7.8
25.7	0.4	24.3	1.8	22.9	3.4	21.5	5.6	20.1	7.9
25.6	0.5	24.2	1.9	22.8	3.5	21.4	5.8	20.-	8.-
25.5	0.6	24.1	2.-	22.7	3.6	21.3	6.-	19.9	8.2
25.4	0.7	24.-	2.1	22.6	3.8	21.2	6.1	19.8	8.4
25.3	0.8	23.9	2.2	22.5	4.-	21.1	6.3	19.7	8.6
25.2	0.9	23.8	2.3	22.4	4.2	21.-	6.5	19.6	8.8
25.1	1.-	23.7	2.4	22.3	4.4	20.9	6.7	19.5	9.-
25.-	1.1	23.6	2.5	22.2	4.6	20.8	7.9	19.4	9.2
24.9	1.2	23.5	2.6	22.1	4.8	20.7	7.1	19.3	9.4
24.8	1.3	23.4	2.8	22.-	5.-	20.6	7.3	19.2	9.6
24.7	1.4	23.3	3.-	21.9	5.1	20.5	7.5	19.1	9.8
24.6	1.5	23.2	3.1	21.8	5.2	20.4	7.6	19.-	10.-

Člani srednji ter naraščaj višji oddelek na progi 70 m, višina prepon 91.4 cm; skupaj 5 prepon. Razdalja do prve prepone je 13.72 m, razdalja med preponami 9.14 m, ostanek do cilja je 14.28 cm.

sek	točk	sek	točk	sek	točk	sek	točk
16.5	0.1	15.3	2.-				
16.4	0.2	15.2	2.2	14.1	4.6	13.-	7.5
16.3	0.3	15.1	2.4	14.-	5.-	12.9	7.7
16.2	0.4	15.-	2.6	13.9	5.2	12.8	7.9
16.1	0.5	14.9	2.8	13.8	5.4	12.7	8.1
16.-	0.6	14.8	3.-	13.7	5.6	12.6	8.3
15.9	0.8	14.7	3.2	13.6	5.8	12.5	8.7
15.8	1.-	14.6	3.4	13.5	6.-	12.4	9.-
15.7	1.2	14.5	3.6	13.4	6.3	12.3	9.2
15.6	1.4	14.4	3.8	13.3	6.6	12.2	9.4
15.5	1.6	14.3	4.-	13.2	6.9	12.1	9.7
15.4	1.8	14.2	4.3	13.1	7.2	12.-	10.-

Člani in naraščaj nižji oddelek na progi 60 m, višina prepon 76 cm; skupaj 3 prepone. Razdalja do prve prepone znaša 22 m, med preponami je 8 m, ostanek do cilja 22 m.

sek	točk	sek	točk	sek	točk	sek	točk
14.2	0.1	13.2	2.-	12.2	4.-	11.2	7.2
14.1	0.2	13.1	2.2	12.1	4.5	11.1	7.5
14.-	0.4	13.-	2.4	12.-	5.-	11.-	7.8
13.9	0.6	12.9	2.6	11.9	5.3	10.9	8.1
13.8	0.8	12.8	2.8	11.8	5.6	10.8	8.4
13.7	1.-	12.7	3.-	11.7	5.8	10.7	8.7
13.6	1.2	12.6	3.2	11.6	6.-	10.6	9.-
13.5	1.4	12.5	3.4	11.5	6.3	10.5	9.3
13.4	1.6	12.4	3.6	11.4	6.6	10.4	9.6
13.3	1.8	12.3	3.8	11.3	6.9	10.3	10.-

Splošna pravila: Proga je široka 120 cm, katere tekač ne sme prekoračiti do cilja. Ako tekmovalec podere na progi 60 ali 70 m 2 preponi, se oceni z ničlo. Ako tekmovalec preide z nogo ali stopalom poleg prepone, izgubi celo oceno. Ako podere tekmovalec samo eno prepono, ne more biti pri končnem izidu nagrajen z vencem.

Met diska (za člane 2 kg, za naraščaj 1.5 kg): Dovoljeni so trije meti od katerih se prizna najdaljši pravilni met. Meče se iz kroga 2.50 m premera.

m	točk	m	točk	m	točk	m	točk	m	točk	m	točk
16.--	0.1	18.88	1.8	21.60	3.5	24.32	5.2				
16.20	0.2	19.04	1.9	21.76	3.6	24.48	5.3	27.04	6.9	29.60	8.5
16.42	0.3	19.20	2.-	21.92	3.7	24.64	5.4	27.20	7.-	29.76	8.6
16.64	0.4	19.36	2.1	22.08	3.8	24.80	5.5	27.36	7.1	29.92	8.7
16.80	0.5	19.52	2.2	22.24	3.9	24.96	5.6	27.52	7.2	30.08	8.8
16.96	0.6	19.68	2.3	22.40	4.-	25.12	5.7	27.68	7.3	30.24	8.9
17.12	0.7	19.84	2.4	22.56	4.1	25.28	5.8	27.84	7.4	30.40	9.-
17.28	0.8	20.-	2.5	22.72	4.2	25.44	5.9	28.-	7.5	30.56	9.1
17.44	0.9	20.16	2.6	22.88	4.3	25.60	6.-	28.16	7.6	30.72	9.2
17.60	1.-	20.32	2.7	23.04	4.4	25.76	6.1	28.32	7.7	30.88	9.3
17.76	1.1	20.48	2.8	23.20	4.5	25.92	6.2	28.48	7.8	31.04	9.4
17.92	1.2	20.64	2.9	23.36	4.6	26.08	6.3	28.64	7.9	31.20	9.5
18.08	1.3	20.80	3.-	23.52	4.7	26.24	6.4	28.80	8.-	31.36	9.6
18.24	1.4	20.96	3.1	23.68	4.8	26.40	6.5	28.96	8.1	31.52	9.7
18.40	1.5	21.12	3.2	23.84	4.9	26.56	6.6	29.12	8.2	31.68	9.8
18.56	1.6	21.28	3.3	24.-	5.-	26.72	6.7	29.28	8.3	31.84	9.9
18.72	1.7	21.44	3.4	24.16	5.1	26.88	6.8	29.44	8.4	32.-	10.-

Met je nepravilen in se ne ocenjuje:

1. Ako se tekmovalec dotakne tal s katerim koli delom telesa izven kroga, ali če stopi na krog;
2. ako tekmovalec ne ostane v krogu, dokler disk ne pade na tla, in če ne izstopi v zadnji polovici kroga;
3. ako pade disk izven pravega kota, to je od določene glavne smeri na vsako stran 45°.

Skok v daljino (za vse oddelke): Tekmovalec ima pravico do treh skokov. Prizna se najdaljši pravilni skok.

cm	točk	cm	točk	cm	točk	cm	točk	cm	točk
320	0.1								
323	0.2	371	1.8	419	3.6	467	5.9	515	8.-
326	0.3	374	1.9	422	3.8	470	6.-	518	8.1
329	0.4	377	2.-	425	4.-	473	6.1	521	8.2
332	0.5	380	2.1	428	4.2	476	6.2	524	8.3
335	0.6	383	2.2	431	4.4	479	6.3	527	8.4
338	0.7	386	2.3	434	4.6	482	6.4	530	8.5
341	0.8	389	2.4	437	4.8	485	6.5	533	8.6
344	0.9	392	2.5	440	5.-	488	6.7	536	8.7
347	1.-	395	2.6	443	5.1	491	6.9	539	9.8
350	1.1	398	2.7	446	5.2	494	7.1	542	9.9
353	1.2	401	2.8	449	5.3	497	7.3	545	9.-
356	1.3	404	2.9	452	5.4	500	7.5	548	9.2
359	1.4	407	3.-	455	5.5	503	7.6	551	9.4
362	1.5	410	3.1	458	5.6	506	7.7	554	9.6
365	1.6	413	3.2	461	5.7	509	7.8	557	9.8
368	1.7	416	3.4	464	5.8	512	7.9	560	10.-

Natančnejša navodila glej brošuro »Opšta takmičenja naraštaja i članova 1939«, katero nabavite pri Savezu za ceno 5 din.

Odhod generalštab. polkovnika br. Dragoljuba Mihajlovića

Celje je zapustil polkovnik br. Dragoljub Mihajlović, komandant celjskega 39 p. p. Naša župa mu je priredila 3. t. m. v Narodnem domu lep poslovilni večer, ki je izpričal kako trdne bratske vezi so se povezale med br. polkovnikom in nami v prekratkem razdobju njegovega bivanja na področju naše župe. Ne vem, kdo bolj žaluje za njim: ali bratje Celjani, ki so izgubili odličnega družabnika ter odločnega in taktnega nacionalnega delavca na vročih celjskih tleh, ali naš naraščaj, ki je z mladostnim navdušenjem sprejel br. polkovnika v lanski gozdni šoli, ali udeleženci obrambnega tečaja, za katerih uspehe se je živo zanimal, ali številni zastopniki vseh naših edinic, ki so na zadnji plenarni seji spoznali v bratu polkovniku iskrenega sokolskega brata in odločnega vojaka. Prav gotovo vsi obžalujemo, da nas je zapustil in mu prav iskreno kličemo: Brat polkovnik — na svidenje!

Obrambni tečaj za članice

V letošnjem letu smo priredile župni delovni tečaj za načelnice in vodnice naših društev in čet s 4 celodnevniimi programi in sicer v presledkih: 15. I., 12. II., 26. II. in 19. III. 1939. Poleg našega rednega programa predelava redovnih vaj, vaj na orodju in letošnjih prostih vaj, je bil precejšen del tega tečaja posvečen obrambni vzgoji sokolskih žen. Ta del je obsegal predavanje, s katerim so se seznanile naše sokolske vodnice z delokrogom, ki pripada ženi po njenem duševnem in telesnem ustroju, v delu za narod in domovino v težkih dneh. Dalje praktične priprave oz. vaje v obrambenosti, primerne za redne telovadne ure, v tem delu ne-

izogibno in tudi vobče za vsako našo sokolsko vaditeljico prepotrebno predavanje o prvi pomoči in končno predavanje o plinih in protiplinski obrambi s praktičnimi izvajanji in poskusi. Slednje nam je podal br. kap. Toš zelo nazorno in poljudno, za kar mu bratska zahvala. Tečaj je bil dobro obiskan. V vsakem teh dni je bilo preko 40 udeleženk. Razen župnega podnačelnika br. nar. Vidmarja, ki je bil v pomoč br. kap. Tošu in žup. prednjaka Prestorja so pri vodstvu tečaja delovale sestre članice župnega strokovnega odbora. Udeleženke, ki so z velikim zanimanjem in požrtvovalnostjo sledile vsemu programu, so pa zagotovilo, da vse to delo ne bo ostalo brez uspeha.

IZ ŽUPNEGA TO

Uprava Sokolske župe Celje poziva vse svoje edinice, da prijavijo do 1. junija t. l. župi število udeležencev za veliki Svejunački slet v Sofiji, ki bo od 8. do 12. julija t. l. Zleta se lahko udeležijo člani in članice ter moški in ženski naraščaj. Udeleženci do 26. leta starosti morajo na zletu nastopiti z letošnjimi prostimi vajami. Za vse udeležence je predpisan slavnostni kroj. Ako bo za članice dopustna udeležba tudi v narodnih nošah, bomo javili. Predvidena je četrtinska vožnja. Nadaljnja navodila edinicam bodo sledila. —

Na Sušaku bo 15. in 16. julija zlet jadranskih žup. Za ta zlet je četrtinska voznina. — Zagrebška župa priredi svoj župni zlet 4. junija v Zagrebu. Društva, ki ta dan nimajo svojih prireditev, se naj udeležijo tega zleta in podprejo našo sosedno župo. — V Murski Soboti bo 18. junija zlet mariborske sokolske župe. Ker se zavedamo velikega pomena tega zleta, želimo da bi bila udeležba iz naše župe častna. — Pri vseh navedenih zletih je obvezen kroj ali narodna noša, telovadci naj prinesejo s seboj telovadne obleke. Udeležbo prijavite župi, nakar boste prejeli nadaljna navodila.

* * *

Opozarjamo, da poteče rok za prijavo v župni splošni prednjaški tečaj, ki bo od 1. do 22. julija v sokolski gozdni šoli, že 20. maja. Upoštevale se bodo le pravočasno dospelje prijave.

Župni prednjaški izpiti bodo po končanem župnem tečaju v sokolski gozdni šoli. Vršili se bodo 21. julija t. l. za vso župo ne glede na to, ali so kandidati obiskovali ta tečaj ali ne. Bratom, ki nameravajo polagati župni izpit, je dana prilika, da se pravočasno pripravijo.

Na vprašanje zaradi telovadnega kroja moškega naraščaja poročamo: H kroju se prištevajo črne telovadne copate, rdeče hlačke z žepom na desni strani, okrog pasu elastika in sokolska majca s telovadnim znakom na prsih. Opozarjamo na enotno barvo hlačk

v smislu naše okrožnice. Naraščaj je obvezen nastopati letos v novem telovadnem kroju.

Nova izpopolnjena izdaja organizacije Saveza SKJ je izšla in se dobi pri Savezu za 20 din. — Knjigi: »Potrebna znanja za streljačke odseke« in »Vežbe oblikovanja« mora imeti vsaka edinica. Prva stane 25 din, druga 12 din. Naroča se pri Savezu, kamor je z naročilom poslati tudi denar. Nekaj izvodov je na razpolago pri župi

Bliža se čas društvenih in okrožnih prireditev. Ne pozabite slikati prireditve po svojih foto-amaterjih. Slike bomo priobčili v našem župnem glasilu.

Za splošne župne tekme članstva in naraščaja prijavite dobre sodnike do 25. t. m. župnemu načelništvu. Tekme bodo 11. junija v Celju.

Koledar prireditev v celjski sokolski župi za II. polletje

6. avgusta: Sv. Peter pod Sv. gorami: društveni nastop.
6. avgusta: Zalec: **Otvoritev Sokolskega doma**, okrožni nastop in razvitje naraščajskega prapora.
6. avgusta: Senovo: Okrožni nastop.
6. avgusta: Zidani most: Društveni nastop.
13. avgusta: Sromlje: Društveni nastop.
3. septembra: Kozje: Okrožne bojne in strelske tekme okrožja Sevnica ter društveni nastop.
3. septembra: Polzela: **Otvoritev Sokol. doma** in društveni nastop.
6. septembra: Celje I: Društvena akademija.
10. septembra: Bizeljsko: Društveni nastop.
10. septembra: Celje: Župne tekme v odbojki.
- 24.: septembra: Brežice: Okrožne bojne tekme članstva.

Društveni nastop Sokolskega društva Sv. Peter v Sav. dol. se bo vršil v nedeljo 25. junija in ne 18. junija kot je bilo javljeno.

SOKOLSKA PETROVA PETLETNICA

SPP za ljudsko prosveto. V župi Banja Luka, kjer je SPP močno usidrana, so se edinice med drugimi deli zaobljubile, da bodo ustanovile do konca l. 1941., ko poteče zaobljubna doba, 50 potovalnih knjižic, katere bodo na razpolago vsemu ljudstvu. Mnogo teh knjižic že deluje! In koliko koristi bo imel od tega narod!

Umestna previdnost. Župa Novi Sad, katera je pridno na delu, da zamisel SPP uspe, je v okrožnicah energično opozarjala svoje edinice, da se zaobljubijo samo ono, kar so res v stanju izvršiti in vodi tozadevno največjo kontrolo.

V dopolnilo. V našem »Župnem vestniku« št. 3. od 11. marca 1937 je bilo objavljeno delo po edinicah v okviru zaobljub SPP., katero pa takrat še ni bilo popolno. Zato dopolnjujemo to poročilo in objavljamo delo onih društev, ki niso bila objavljena:

Bizeljsko: Društvo bo kupilo primeren prostor za letno telovadišče in ga uredilo, za kar je že zbrano precej denarja.

Dol pri Hrastniku: Društvo bo posebno skrbelo za idejno poglobitev članstva in nabavilo kroje za članstvo, katerega število bo skušalo povečati.

Krško: Br. društvo ima kakor nekatera druga društva delo razdeljeno na odseke: 1. Prosvetni odsek predvideva ustanovitev sokolske knjižnice, ustanovitev društvene čitalnice z nabavo zato potrebnega čitalniškega sobnega inventarja, razširjenje sokolskega tiska, uvedba debatnih večerov in drugo. 2. Tehnični odsek bo povečal število telovadečega članstva, spopolnil telovadno orodje in vzgojil vaditeljski zbor. 3. Gospodarski odsek: Saniranje dolga na domu, povečanje doma, izpopolnitev inventarja in ustanovitev kinopodjetja. Društvo je nad 50 odstotkov tega načrta že izvršilo.

Rečica ob Savinji: Društvo bo skušalo pomnožiti število članstva, nabavilo kroje in pričelo zbirati sredstva za postavitve doma.

Zabukovca: Želi predvsem povečati število članstva, nabaviti telovadno orodje in idejno poglobiti članstvo.

SOKOLSKI TISK

Odbrambeno vaspitanje sokolskih žena. Izšla je pri našem Savezu knjižica od s. Provaznikove, načelnice COS, prevedena in prirejena za naše razmere po s. Olgi Skovronovi, naši savezni podnačelnici. V tej knjižici je obdelana obrambna sokolska vzgoja žen z vsemi navodili in nasveti in obsega štiri glavne dele: 1) Obrambne naloge sokolskih žen, 2) Sredstva obrambne vzgoje sokolskih žen, 3) Organizacija obrambne priprave sokolskih žen, 4) Časovni razpored obrambne vzgoje sokolskih žen. Knjižica je velike vrednosti, da seznanjajo naše sokolsko ženstvo s tem delokrogom. Zato naj ne bo edinice v naši župi in tudi ne sokolske vzgojiteljice, ki bi ne imela te knjižice. Naročajte jo pri Savezu SKJ za ceno 3 din.

Stalne tablice in navodila za ocenjevanje prostih panog za obče tekme članic in žen. naraščaja. Naše žensko savezno načelnštvo nam je oskrbelo ta pripomoček, ki se ga bomo odslej posluževali za vse naše obče društvene, župne in savezne tekme. To je sedaj stalna tabela z vsemi navodili za ocenjevanje, važnimi tako za sodnice, kakor tudi tekmovalke. Neobhodno je potrebna za vse edinice. Naročite jo pri Savezu SKJ takoj, ker pride v poštev že za vse letošnje društvene, župne in savezne tekme. Cena 4 din.

Dva gledališka lista. V našem Vestniku nismo še izpregovorili o gledališkem listu, ki ga že tretjo sezono izdaja sokolsko gledališče v Trbovljah. Gledališki list je med sokolskimi gledališči gotovo posebnost, saj ga celo stalna gledališča ne zmorejo. Izgleda, da se je trboveljski poizkus obnesel in da ni to le prehodni pojav, ki prestane čim se pojavi. Doslej je izšlo že 12 števil z jako pestro, gledališkemu listu primerno vsebino. Posebno moramo opozoriti na članke »Naloga naše drame«, ki pravilno očrtuje pota in cilje sokolskega gledališča, zgodovinske članke o razvoju trboveljskega sokolskega gledališča; članek »Odmevi sarajevskih strelov v Trbovljah«, ki je bil iz številke ob uprizoritvi »Obljubljene dežele« ponatisnjen tudi v našem lanskem letniku, dalje zanimiv članek 14.000: 200, ki obravnava duhovno krizo naše dobe, ki se odraža tudi v slabem obisku resnih predstav itd.

12. številka je bila izdana ob jubilejni predstavi »Celjskih grofov« ob proslavi tridesetletnice Sokolskega gledališča v Trbovljah. Številka je primerno povečana po obsegu in prav bogato ilustrirana (tudi vse prejšnje številke imajo številne ilustracije).

V zadnjem času pa se je trboveljskemu gledališkemu listu pridružil tovariš iz Laškega. Sokolsko gledališče v Laškem je tudi izdalo svoj gledališki list ob predstavi operete »Prebrisani Amor«, ki je bila ta mesec uprizorjena kot jubilejna proslava ob dvajsetletnici Sokolskega gledališča v Laškem. Laški gledališki list si je vzel za vzor svojega starejšega trboveljskega tovariša in je urejen po istih vidikih kot ta.

»**Mladi Soko**«. Med številnimi periodičnimi publikacijami, ki jih izdajajo savez, župe in posamezne edinice, je posebno svojstven mesečnik »Mladi Soko«, list naraščaja Sokolskega društva Split. List urejujejo in pišejo naraščajniki in naraščajnice same. Splitski naraščaj je organiziran v samostojnem naraščajskem odseku, ki razvija prav lepo delavnost. Iz člankov in poročil, ki jih objavlja »Mladi Soko« je mogoče sklepati, da je splitska sokolska mladina resna in da se zaveda v polni meri svojega poslanstva. Kot izraz te orientacije in resnega stremljenja se je porodil »Mladi Soko«. Zato je vreden posebne pažnje vseh, ki se bavijo z vzgojo sokolske mladine.

Planina smrti. V drugi izdaji nam je savezni podnačelnik in predsednik dobrovoljske organizacije v Ljubljani br. Jeras Josip po-

---

Samo ena pot je, po kateri utegnemo zbežati propasti, samo en trden jez, kateri nas utegne ubraniti. Ta jez najdemo v politični solidarnosti z junaškimi brati, kateri so iste matere, istega jezika z nami. Da rečeno zvezo osnujemo in utrdimo, pa da zatremo vsako misel, katera na to namerja, da bi mi sami za sebe mogli kaj biti.

Fran Levstik.

dal v vencu pretresljivih črtic sliko grozotnega umika junaške srb-ske vojske preko Albanskih gora. Pisec, ki je sodoživljal vse trpljenje tega križevega pota, nam v lepem jeziku in s preprostim, prepričevalnim pripovedovanjem kliče memento, da ne pozabimo, da so se vrata v našo svobodo odprla le, ker so bila izdatno škropljena s krvjo najboljših sinov našega naroda. Tega ne smemo pozabiti in to morajo vedeti tudi prihajajoča pokolenja. Zato čitajmo Jerasovo knjigo! Knjiga ima tudi več prav primernih ilustracij, ki so delo Mirka Subica.

RAZNO

V stadionu Coubertten v Parizu je bila 13. t. m. tekma med našo in francosko telovadno vrsto. Francoska telovadna vrsta je na svojem terenu zmagala nad našo s pičlo 1.6 točko. Jugoslovenski Sokoli so zasedli 2, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12 in 14 mesto. Drugo mesto je dosegel načelnik Sokol. društva Celje - matica, br. Konrad Grilec. Po tekmah v Parizu, se je podala jugoslovenska vrsta v Varšavo, kjer je zmagala nad Poljsko. Brat Grilec je zasedel I. mesto. Ponosni smo nad uspehi naših Sokolov, prav pa še nad sijajno zmago našega brata Grilca, ki mu čestitamo z željo, da bi tudi na olimpijadi v Helsinkih leta 1940. častno zastopal naše barve.

V okviru letošnjega junaškega zleta v Sofiji se bodo vršile 12. julija telovadne tekme med našo in bolgarsko telovadno vrsto. Da se doseže prilično enakomočje med obema vrstama ne bodo v naši vrsti bratje, ki so tekmovali 13. maja v Franciji in 18. v Varšavi. — Ob isti priliki bo v Sofiji izmenski tek 4×100 med našimi Sokoli in Sokolicami in bolgarskimi Junaki in Junakinjami.

Sedež ZZS, ki je bil do sedaj v Pragi, je prenešen v Beograd. Starešina Zveze slovanskega sokolstva postane brat Gangl.

Skupščino našega Saveza, ki je bila 23. aprila v Beogradu, so posetili med drugimi tudi zastopnik Nj. Vel. kralja general Dekeneva, minister za telesno vzgojo br. Gjura Čejović, zastopnik Nj. Sv. Patrijarha episkop Serafim, bolgarski poslanik g. Ivan Popov in predstavnik poljskega poslaništva g. Servinski.

Najboljši župni lahkoatletski rezultati. V lanskih tekmah v prostih panogah je naša župa dosegla najboljši čas v vsem Savezu v teku na 100 m z 11.1 in v teku 110 m z ovirami s 16.2.

1,199.174 din so prejela naša društva v preteklem letu posojil in podpor od Saveza za gradnjo domov oz. za njih sanacijo.

Sokolski domovi. Prav razveseljivo sliko nam nudi poročilo o Sokolskih domovih jugoslovenskega sokolstva. Ob osvobojenju je bilo na celem ozemlju naše države komaj 20 Sokolskih domov. Sedaj uporabljajo naša društva 267 domov; 99 pa jih je še v grad-

nji. Tako bo naše sokolstvo imelo v doglednem času 366 lastnih domov, ki predstavljajo skupno vrednost približno 120 milijonov din. Spričo velikega števila edinic nas ne zadovoljuje, ker ima sedaj svojo lastno streho komaj vsaka šesta edinica. Naša župa ima dograjenih in v gradnji 22 domov, ki so vredni okrog 8 milijonov din. Razmerje v naši župi je v primeri s celotnim saveznim mnogo ugodnejše, ker pride 1 dom že na 2.6 edinici.

Četrtna Sokolov pripada kmečkemu stanu. Po savezni statistiki ugotavljamo, da je 25% vseh sokolskih pripadnikov kmečkega stanu. Državnih nameščencev je 13%, obrtnikov 12%, učiteljev in profesorjev 9%, privatnih nameščencev 8%, prav toliko delavcev, trgovcev 7.6%, vojaških oseb 3.2% itd.

Lep napredek skopljanske župe. Skopljanska župa je v lanskem letu razvila prav lepo aktivnost, kar je rodilo časten uspeh: število pripadnikov župe je poskočilo za celih 57%.

14. marec so proglasili na Slovaškem za narodni praznik osvobodjenja. Slovaki, ki živijo izven te »svobodne« Slovaške, odklanjajo tako svobodo in če bi smel danes slovaški narod svobodno govoriti, bi pognal gotovo vse svoje novodobne »osvoboditelje« z njihovim praznikom vred.

Združitve zdaj so časi

Delavske telovadne jednote na Češkem so sklenile svojo likvidacijo in prestop v Sokola v celoti.

Tudi v Ameriki so se združile v skupno delovno združenje Ameriška obec sokolska, Orel, delavski Sokol in slovaški Sokol. Tako hočejo Čehoslovaki v Ameriki manifestirati pred vsem svetom, da je bilo razdiralno delo v domovini delo posameznikov-zasleplencev

1. junija bo ob priliki svetovne razstave v San Francisku tudi sokolski zlet, ki ga priredijo skupno vse zgoraj omenjene telovadne organizacije s sodelovanjem jugoslovenskih Sokolov.

Tudi v prosvetnih organizacijah je globoko hotenje po tesnejšem sodelovanju. Po poročilu »Amerikanskega Srbobrana« so prišli na sejo srbskega prosvetnega saveza predstavniki Hrvatske bratske zajednice, Evangeličanske slovaške jednote, Slovaške narodne jednote in urednik »Slovenskega glasnika«, da se razgovore o čim tesnejšem in čim boljšem vseslovanskem sodelovanju.

Prepričani smo, da v zgodovini nismo stali in ne bomo stali na slabi strani. Prepričani smo, da je na naši strani in v naših težnjah več bodočnosti, več tega, kar zraste in prinese sad, kakor na strani nasilja in začasne moči.

(K. Čapek)